

la influència de *carro* o *càrrou* (veg. CARRO); JEsteve 1472 ens documenta la forma base: «*Carriatges: impedimenta*», c5v; el cast. *carruaje* (1547) es prengué del català.

CPT.: *Carromato*. Fr. de Barra en el seu *Breu Tract. de Artilleria*, 1642, p. 8, diu: «*Carromato* es una gran carroça de quatre rodes ahont se posan dos fustas grans que son uns taulons com si era una caixa»; de l'it. *carro matto*, on *matto* pròpiament 'boig' té el significat de 'fals, impropri' com en *casamatta*; en cast. 10 està documentat des de 1583 (veg. DCEC I, 708-9).

Ferrocarril (Lab. 1888); *ferroviari*, -*ària* (DFa.), de l'it. *ferroviario*, derivat de *ferrovia* 'ferrocarril'. J. G.

¹ Per a la descendència romànica, veg. Jud, *Litbl.* xxix, 229-32; i REW, 1721 i FEW II, 436, però la forma *car* que donen aquests per al cat. és inexistent i un error. — ² «E jo tots jorns trametia dos *càrreus* e dues asembles (= atzembles) defora, a llenya», Muntaner, *Cròn.*, c. 224 (repetit tres vegades més); «llevam lo camp, e portam-nos-en ben deu *mília carros*, qui (cascun *càrrou*) tiraven quatre brúfols» (c. 221), «tothom ho pensà de carrear, qui ab barques, qui ab *càrrous*, e van-ho tot portar a Bonaire» (c. 287). — ³ Coll i Alentorn dóna una llista en la seva ed. de Desclot, *NCl.* v, 220, d'aquesta forma i de *clardat*; notem també la frase anar *cargats i caçats* (Sant Pol), veg. CAÇAR. — ⁴ *AlcM* indica la distribució de les dues formes amb la indicació que *carga* predomina en el sentit de 'unitat de mesura'. — ⁵ *AlcM* precisa alguns detalls sobre ³⁰ aquest punt; OPou, *TbPu.*, 208, diu: «Quintar es de 4 arroves, y la *càrrega* comuna de tres quintars». — ⁶ Coromines demana que Amadeu Hurtado sigui citat com a *testimoni de descàrrec* quan el tanquen a Montjuïc, 1896, AHurtado, *Memòries* (40 *Anys d'Advocat*). — ⁷ *AlcM* cita un altre ex. de la *Cròn.* de Pere el Cerimoniós (ed. de Bofarull, 1850): «Ab *carreig* e besties --- faça metre aygua en les cisternes de la aygua del riu»; a l'ed. de Pagès es dóna: «E ab *carreig* de besties lo dit Mossen Bernat --- feya metre aygua ---» (p. 266); sembla que hem de llegir «ab besties de *carreig*» com en Desclot. Tenim a més la forma *carrey* per *carreig* en *Spill de Castellbò*, 85v (a. 1518). Notem també que *DAG.* cita «que'el ditmengen no gos nengu *carrejar* ab besties» amb la indicació «Pallars, xiv, xv». — ⁸ Notem l'acc. d'onada o corrent d'aigua: «E en Boca de Far con res hi ha durada con fortuna de xaloc o de migjorn hi ha, que les *carreres* hi són tan grans e la mar hi cava tan fort, que res no hi ha durada», Muntaner, 196. — ⁹ Notem també: «yo me n'ané a St. Jaume // Sí per perdons a guanya // com só a mitja *carrera* // trobo un cos a finá», MilàF, *Romillo*, 1882, 30.4 (cal entendre «trobí un cos finat»; es tracta d'una cançó del S. xv o ⁵⁵ abans). — ¹⁰ A Benasc s'usa com a 'carrer': «Le ha pillau la ruixada a mitad de la *carrera*», V. Ferraz, 95. — ¹¹ Citarem només alguns exs.: a Vernet (a l'ajunt. d'Artesa de Segre) diuen *carrera* al camí que va cap a la Rib. de Ció, i així també a Miram-

bell (Segre mitjà) a un camí que va cap a Castellnou, i una altra en diuen *la Carrera 'l Costa*; a Saorra (Confl.) el camí que va a Coll de Jou és *la Carrera*; i hi ha *Carrera de Mallorca* a Sta. Maria Mar (Ross.); *la Carrera de Baubet* és un carrerot a Pinós (Sols.), i hi ha una grossa *carrera* a Pi de Conflent que és un camí de bestiar. — ¹² A Llubí (Mall.) *Sa Carrera Ampla* és un dels dos camins que van a l'estació; hi diuen també d'un carrer *carrera*; a Orbanya (Confl.) hi ha *Font de la Carrera*, i a Fillols (Confl.) i a Caregües (PallSob.) *la Carrera Plana*; J. G. M., 1933, informa que a València diuen *la Carrera de Melilla*, de *Fonteta (de Sant Lluís)*, d'*En Cortis*, de *Montolivet*; *Carrera Baja* fou el vell nom del camí de l'Alt Aragó des de Ribag. fins a Broto almenys. — ¹³ Aquest darrer és dit també *el Carrerot de la Montjoia* (les altres dues són més llargues); com que les principals sèquies i recs van acompanyades d'una vella via tradicional (cf. *Camí o Carretera de la Malva*, *Camí Sequial*), encara que respecte d'aquestes no hi hagi un camí al costat, és semblant que així en fos l'origen (cf. també l'accep. nota 8); altrament es pot pensar en l'alteració d'un nom mossàrab **raquera* o **raqueira*, equivalència fonètica del nostre *reguera*, de *rec*. — ¹⁴ Ho recollim a Estoer (Confl.), Paçà, Talteüll (Ross.), St. Marçal (Vallesp.), Palau-saverdera, Llançà (Alt Emp.), Noves (Alt Urg.), Olius (Sols.), Pujalt (Anoia), Valls (Camp de Tarr.), Cubells (Pened.), i Igualada (veg. també *AlcM*). — ¹⁵ «Ira, qui molt hom *descarrera*, més fora de bona via, e de la senda de veritat, lo rey», *Senescal d'Egipte*, *NCl.* XLVIII, 150; «nostro senyor Déu, qui és donador de gràcia e guarda dels *descarrecrats*», *Filla de Contastí*, id., id., 76. — ¹⁶ A Querol, Muntanyola (Plana de Vic), Montmell (Penedès), Navel (Berguedà), Jesús (Eiv.); però als mateixos llocs es pot sentir també la forma plena. — ¹⁷ Mn. Alcover va usar també aquesta var. com a 'renglera, reguitzell': «venga altra vegada tot un *carre-ranc* de proves, farcídes ---», *BDLC* x, 259. — ¹⁸ Cf. «Les dones es banyaran a la part llevantina ---, i els homes a la part de ponent, des del *Carrenyanc* a la Pujola», JRuyra, *Pinya de rosa* II, 158. — ¹⁹ Desplanque, *Inv. Arch. Thuir*, 42b, porta una «ordonnance contre les propriétaires qui empiètent sur les *carrerasses* ou chemins ruraux», 1777. — ²⁰ *Lligallo* es diu per a 'carrerada' a la Tinença de Benifassà, *assegador* en general a tota la comarca Ports de M. i molts punts veïns en el Maestr., *carr(er)assa* o *caminàs* a molts pobles del SE. del Maestr., *pas* o *pas de ganao* a diversos pobles del SO. del Maestr. i Pla de Vilafamés, i també *camí rel.* (1961). — ²¹ Dozy, *Suppl.* II, 320a cita d'un text àrab *qarráir* 'trottoir'. — ²² No trobem exs. antics ni en PSW ni en Brunel; en un document de 1192, de Roergue, inclòs en aquest, hi ha una referència a un «homes de Gua Carrer» com a un topònim (?), p. 262, i en altre lloc es parla de *Petrus Carrers*, nom de persona. — ²³ Idea no in-